EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 17.8.2018.
COM(2018) 597 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN REĢIONU KOMITEJAI

par to, kā tiek piemērota Regula (EK) Nr. 1082/2006 par Eiropas teritoriālās sadarbības grupu (ETSG), kas ar Regulu (ES) Nr. 1302/2013 grozīta attiecībā uz šādu grupu izveides un darbības precizēšanu, vienkāršošanu un uzlabošanu

{SWD(2018) 395 final}

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN REĢIONU KOMITEJAI

par to, kā tiek piemērota Regula (EK) Nr. 1082/2006 par Eiropas teritoriālās sadarbības grupu (ETSG), kas ar Regulu (ES) Nr. 1302/2013 grozīta attiecībā uz šādu grupu izveides un darbības precizēšanu, vienkāršošanu un uzlabošanu

1. IEVADS

Eiropas teritoriālās sadarbības grupas (ETSG) kā juridiskas struktūras, kas var palielināt tiesisko noteiktību un sadarbības iniciatīvu stabilitāti, ir paredzētas tam, lai uzlabotu kohēziju Eiropas Savienībā, atvieglojot teritoriālo sadarbību un novēršot ar to saistītās praktiskās grūtības. ETSG ir jāsamazina problēmas, ar kurām atšķirīgu valstu tiesību aktu un procedūru dēļ saskaras dalībvalstis, jo īpaši reģionālās un vietējās iestādes, īstenojot un pārvaldot sadarbības pasākumus.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1082/2006 par Eiropas teritoriālās sadarbības grupu (ETSG) (turpmāk tekstā "ETSG regula")[1] tika pieņemta, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 175. pantu, jo īpaši tā trešo daļu. Tā stājās spēkā 2006. gada 1. augustā un ir pilnībā piemērojama kopš 2007. gada 1. augusta. Tā tika grozīta ar Regulu (ES) Nr. 1302/2013[2] attiecībā uz ETSG izveides un darbības precizēšanu, vienkāršošanu un uzlabošanu.

Saskaņā ar ETSG regulas 17. pantu Komisijas dienestiem ir jāpārsūta Eiropas Parlamentam, Padomei un Reģionu komitejai ziņojums par šīs regulas piemērošanu, kurā, pamatojoties uz rādītājiem, novērtēta regulas efektivitāte, lietderība, nozīmība, Eiropas pievienotā vērtība un tās vienkāršošanas iespējas.

2. ETSG PRAKSĒ

ETSG nesenā darbība uz vietas[3]

ETSG ir koncentrētas noteiktos reģionos — galvenokārt pie Ungārijas, Slovākijas, Francijas, Spānijas un Portugāles robežām. To teritoriālā darbības joma īpaši plaša ir Ungārijā. Dažas dalībvalstis nav iesaistītas nevienā ETSG, un šo atšķirību cēlonis dažos gadījumos ir tas, ka tur jau ir izveidotas cita veida sadarbības struktūras.

2017. gadā četrās ETSG bija dalībnieki no kādas trešās valsts. Tā kā ETSG regulā līdz tās grozīšanai nebija dotas tiešas atsauces uz ETSG ar ārējo dimensiju, nevar gaidīt, ka šādas ETSG radīsies strauji[4].

Galvenie ETSG veidi ir šādi:

- pārrobežu ETSG, kas risina galvenokārt vietējos un reģionālos problēmjautājumus;
- transnacionālas ETSG teritorijās, kas ir daudz plašākas nekā pārrobežu sadarbības reģioni;
- tīkla ETSG, ko veido ar konkrētu reģionu nesaistīti dalībnieki, un

---

1 OV L 210, 31.7.2006., 19. lpp.

2 Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1302/2013, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1082/2006 par Eiropas teritoriālās sadarbības grupu (ETSG) attiecībā uz šādu grupu izveides un darbības precizēšanu, vienkāršošanu un uzlabošanu (OV L 347, 20.12.2013., 303. lpp.).

3 Šīs sadaļas pamatā ir *EGTC monitoring report 2017* (2017. gada ETSG uzraudzības ziņojums), RK (2018).

4 *The participation of entities from outside the EU in the European groupings for territorial cooperation* (Ārpus ES esošu struktūru dalība Eiropas teritoriālās sadarbības grupās), RK (2015).

- ETSG, kas paredzētas īpašiem mērķiem, piemēram, slimnīcām, dabas parkiem, transporta koridoriem un universitātēm.

2017. gada 31. decembrī pavisam darbojās 68 ETSG.

Visbiežāk ETSG paredz 2–20 vietējo iestāžu sadarbību mazās līdz vidēja lieluma sadarbības struktūrās. Otrs visizplatītākais sadarbības veids ir pārrobežu sadarbība, kurā piedalās reģionālās iestādes.

ETSG galvenokārt finansē no biedru naudām, pārskaitījumiem no valstu un reģionu budžetiem, kā arī iemaksām no ES līdzekļiem, galvenokārt Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondi), bet arī no finanšu instrumenta videi *LIFE*, programmām "*Erasmus+*" un "Apvārsnis 2020".

2017. gadā notika aktīva ETSG pārstrukturēšana dalībnieku skaita pieauguma dēļ: kopumā par dalībnieku izmaiņām paziņoja 21 ETSG (31 %).

2017. gada beigās tika veidotas vairāk nekā 20 jaunas ETSG. Līdz ar to ETSG instrumenta piemērošanas joma, iespējams, vēl vairāk paplašināsies.

Ar ETSG izveidi saistītā motivācija un problēmjautājumi

Motivācija[5]

ETSG instruments tika izveidots tāpēc, lai atvieglotu un veicinātu teritoriālo sadarbību nolūkā stiprināt kohēziju ES. ETSG plaši izmanto tam, lai konsolidētu un/vai padziļinātu vispārēju (dažādas tematikas) pārrobežu sadarbību. ETSG sniegtās iespējas galvenokārt izmanto vietējās un reģionālās struktūras, taču tās izmanto arī starpreģionālas sadarbības īstenošanai.

ETSG izveidošanas motivācija ir dažāda. Galvenokārt ETSG izveido kā redzamu un pastāvīgu teritoriālās sadarbības struktūru, kuras uzdevums ir pārvaldīt kopīgus projektus, infrastruktūru vai vides resursus.

ETSG palīdz:

- ➢ konsolidēt integrētu stratēģisko pieeju;
- ➢ stabilizēt sadarbības struktūras un nodrošināt rīcības nepārtrauktību;
- ➢ uzlabot sadarbības pārredzamību un pamanāmību; kā arī
- ➢ atvieglot dalību ES programmās.

Problēmjautājumi[6]

Problēmjautājumi, kas rodas ETSG izveidošanas gaitā, ir saistīti ar:

- × apstiprinātāju iestāžu pieredzes un zināšanu trūkumu par veicamajiem pasākumiem;
- × nepieciešamību panākt vienošanos starp ETSG dalībniekiem par darba saturu vai ar to saistītajiem konkrētajiem uzdevumiem; un
- × atšķirīgiem valstu noteikumiem, piemēram, attiecībā uz pakalpojumu iepirkšanu un nodokļu sistēmu; ETSG regula nosaka Eiropas juridisko formu, ko īsteno ar valstu īstenošanas noteikumiem, tādēļ katrai ETSG ir jāatrod īpaši pielāgoti risinājumi, balstoties uz piemērojamajiem valsts tiesību aktiem.

---

[5] *European grouping of territorial cooperation as an instrument for promotion and improvement of territorial cooperation in Europe* (Eiropas teritoriālās sadarbības grupa kā instruments teritoriālās sadarbības veicināšanai un uzlabošanai Eiropā), Eiropas Parlaments (2015).

[6] *Experience of European groupings of territorial cooperation (EGTC)* (Eiropas teritoriālās sadarbības grupu (ETSG) pieredze), *Moro Praxis* (2017).

ETSG un Eiropas teritoriālā sadarbība

ETSG instrumenta izveides sākotnējais mērķis bija atvieglot Eiropas teritoriālo sadarbību (ETS) gan programmu, gan projektu līmenī, un tas līdztekus konkrētu projektu īstenošanai ietver arī plānošanu plašākā nozīmē.

Pašlaik ETS programmas faktiski īsteno divas ETSG: *Grande Région* ETSG, kas ir *Grande Région* programmas vadošā iestāde, un *ESPON* ETSG, kam ir īpaša loma kā vienīgajam atbalsta saņēmējam 2014.–2020. gada Eiropas Telpiskās plānošanas novērošanas tīkla (*ESPON*) programmā un kas tādējādi atbild par minētās programmas īstenošanu[7].

Dažas ETSG atbild par mazo projektu fondu īstenošanu konkrētās ETS programmās: *RDV* ETSG un *Via Carpatia* ETSG pārvalda mazo projektu fondu[8] attiecīgajos ģeogrāfiskajos apgabalos saskaņā ar Ungārijas un Slovākijas *Interreg* programmu. Divas ETSG ir vienīgie atbalsta saņēmēji ETS projektu ietvaros, savukārt *GO* ETSG īsteno integrētu teritoriālo ieguldījumu (ITI).

2017. gadā aptuveni 83 ETS projektos kā vadošie partneri vai partneri piedalījās 33 ETSG. ETSG piedalās ETS arī citos veidos, piemēram, līdzfinansējot vai veicinot ETS projektus vai programmas.

3. NOVĒRTĒJUMS PAR ETSG REGULAS PIEMĒROŠANU

Lai apkopotu datus, kas vajadzīgi grozītās ETSG regulas piemērošanas izvērtēšanai, Komisijas dienesti cieši sadarbojās ar Reģionu komiteju (RK). Galvenie datu avoti bija RK 2017. gada ETSG uzraudzības ziņojums[9] un pasūtīts pētījums[10], kura mērķis bija izvērtēt topošā deleģētā akta par ETSG īstenošanas rādītājiem pielikumā noteiktos jautājumus un rādītājus.

Savākto datu analīzes rezultāti tika apspriesti un saskaņoti ar RK.

3.1. ETSG regulas efektivitāte

Veicot grozītās ETSG regulas efektivitātes analīzi, tika aplūkots, cik sekmīga tās mērķu sasniegšanā ir bijusi ES rīcība[11]. Grozījumu galvenie mērķi bija šādi:

- atvieglot ETSG izveidošanu;
- precizēt atsevišķus noteikumus; un
- veicināt plašāku ETSG izmantošanu.

Laikposmā no 2014. gada 21. jūnija līdz 2017. gada decembrim kopumā tika izveidota 21 jauna ETSG. Šī notikumu attīstība atspoguļo būtisku kopējā ETSG skaita palielināšanos par 44 % un parāda, ka ETSG dibināšanas temps kopš ETSG regulas sākotnējās apstiprināšanas ir saglabājies.

---

7 *Grande Région* ETSG dalībnieces ir Luksemburga un Francija. *ESPON* ETSG dalībnieces ir Luksemburga un Beļģija.

8 Mazo projektu fonds tiek īstenots saskaņā ar divām *Interreg V-A* Slovākijas un Ungārijas sadarbības programmas prioritātes asīm, un tam ir jāveicina to prioritāro mērķu sasniegšana. *RDV* ETSG un *Via Carpatia* ETSG ir ETSG, kas atrodas uz Ungārijas un Slovākijas robežas.

9 *EGTC monitoring report 2017* (2017. gada ETSG uzraudzības ziņojums), RK (2018).

10 *Assessment of the application of the EGTC Regulation* (ETSG regulas piemērošanas novērtējums), *Spatial Foresight* (2018). http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/european-territorial/egtc/.

11 Atsauces datu trūkuma dēļ par dažiem ar efektivitāti saistītiem rādītājiem ir paziņots tikai to līmenis robeždatumā, nevis pieaugums visā laikposmā.

Arī ETSG dalībnieku skaits ir palielinājies par vairāk nekā 30 % — no vairāk nekā 600 dalībniekiem (2014. gada 21. jūnijā) līdz vairāk nekā 800 dalībniekiem 2017. gada beigās. Esošo ETSG dalībnieku skaits 2016. un 2017. gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, pieauga daudz vairāk, un tas liecina, ka ETSG regulas grozījumi ir atvieglojuši ETSG paplašināšanu. Šo notikumu attīstību ir veicinājis tas, ka ETSG regulā tika precizēti noteikumi par šo aspektu.

Vismaz 10 ETSG bija iesaistītas pārrobežu pakalpojumu sniegšanā — vai nu nodrošinot tiešo vadību, vai arī netieši. Pašreizējās ETSG plāno nākotnē sniegt plašāku pakalpojumu klāstu vai piedalīties to sniegšanā, piemēram, saistībā ar brīdinājuma sistēmām par dabas katastrofām, pārrobežu atkritumu pārstrādi u. c.[12] Tas liecina, ka ETSG regulas grozījumi ir nozīmīgi.

Kopumā ETSG norāda vairākus ieguvumus, ko sniedz šā instrumenta izmantošana[13]:

- ✓ atbalsts daudzlīmeņu pārvaldības struktūrām, uzlabojot pārrobežu, augšupēju pieeju, kas ļauj pārrobežu sadarbību veikt intensīvāk un/vai augstākā līmenī. Grozītā ETSG regula vienkāršo iespēju mainīt ETSG dalībnieku sastāvu, tādējādi atbalstot pielāgošanos atbilstoši ETSG attīstībai;
- ✓ iespēja pierobežas reģioniem uzlabot kopīgu stratēģiju plānošanu un īstenošanu dažādās jomās, paužot to kopīgās intereses un daloties ar redzējumu par pierobežas teritorijas attīstību. Tā rezultātā kopš grozījuma pieņemšanas tiek sniegti arī labāki pakalpojumi;
- ✓ ETSG kā vienīgajiem saņēmējiem ir vieglāk piekļūt ES finansējumam, jo pieteikšanās ES finansējumam ar ETSG starpniecību tās dalībniekiem prasa mazāk administratīvu pūļu, īpaši 2014.–2020. gada ESI fondu plānošanas periodā. ETSG pārrobežu vai transnacionālais raksturs arī palīdz paziņot par ES pievienoto vērtību, piesakoties ES finansējuma saņemšanai;
- ✓ ES juridiskā identitāte uzlabo ETSG redzamību un ļauj citām attiecīgajām valsts iestādēm tās labāk pieņemt. ETSG ir atzītas par starpniekiem, kas var sākt jaunas pārrobežu rīcības un dažos gadījumos vairāk ietekmēt lēmumu pieņemšanu;
- ✓ ETSG nodrošina uzticamu un ilgtspējīgu saziņas kanālu, atvieglojot dažādas sadarbības formas pārrobežu teritorijās.

Mērķi atvieglot ETSG izveidošanu, precizēt dažus noteikumus un ļaut plašāk izmantot ETSG instrumentu ir sasniegti dažādos veidos. ETSG sniedz atbalstu ETS, galvenokārt īstenojot projektus un programmu daļas, nevis darbojoties kā ETS programmu vadošā iestāde. ETSG regula ir veicinājusi šā instrumenta precizēšanu un plašāku izmantošanu, jo īpaši attiecībā uz pārrobežu pakalpojumu sniegšanu un trešo valstu iekļaušanu.

Pētījumi[14] arī apstiprina, ka ir uzlabojusies skaidrība vairākās jomās, piemēram, attiecībā uz dalībnieka statusu, trešo valstu iestāžu dalību un saikni starp ETSG konvenciju un tās statūtiem. Ir atvieglota ETSG darbība, jo piekļuve ES finansējumam, šķiet, ir vieglāka un ir vienkāršota izmaiņu veikšana konvencijā (piem., dalībnieku sastāva izmaiņu dēļ).

ETSG regulas pielikumā ir iekļauts iestāžu paziņojums, kurā Eiropas Parlaments, Padome un Komisija vienojas īstenot centienus izpratnes veicināšanai iestādēs un dalībvalstīs, lai atbalstītu ETSG izmantošanu. ES līmenī ir pārveidota RK ETSG platforma, tādējādi būtiski

[12] Sk. 10. zemsvītras piezīmi.
[13] Sk. 10. zemsvītras piezīmi.
[14] Sk., piem., *Krzymuski* un *Kubicki* (2014); *Krzymuski* (2017).

uzlabojot piekļuvi informācijai, kas attiecas uz ETSG. RK ir arī vairāk iesaistījusies ETSG popularizēšanā, tostarp pasākumos un publikāciju sagatavošanā.

RK ikgadējā ETSG uzraudzības ziņojumā ir norādīts, ka dalībvalstis intensificē savu darbību ETSG atbalstam. Arvien vairāk dalībvalstu popularizē ETSG, izmantojot arvien daudzveidīgākas pieejas[15]. Šo darbību efektivitāti atspoguļo tas, ka ETSG instruments tiek piemērots arvien plašāk — gan attiecībā uz risinātajām tēmām, gan aptvertajiem ģeogrāfiskajiem apgabaliem. ETSG popularizēšanas pasākumu efektivitāte ir ļoti atšķirīga, jo ne visas dalībvalstis darbojas šajā jomā. Neraugoties uz gūtajiem panākumiem ETSG popularizēšanā, šķiet, joprojām ir saglabājušās zināmas grūtības piekļūt ETS finansējumam. Tas liecina, ka ir vajadzīgi turpmāki centieni popularizēt ETSG[16].

3.2. ETSG regulas lietderība

No lietderības viedokļa izvērtē saikni starp izmantotajiem resursiem vai ieguldījumiem un panāktajām izmaiņām vai rezultātiem[17].

ETSG gadījumā tika salīdzinātas ETSG un citas līdzīgas struktūras, kas paredzētas valstu vai starptautiskajos tiesību aktos, un tā rezultātā tika secināts, ka vairumā gadījumu ETSG izveidošanas izmaksas ir pārāk ierobežotas, lai tās varētu izmantot kā attiecīgu lietderības rādītāju.

Salīdzinot ETSG un struktūras, kas izveidotas saskaņā ar valstu vai starptautiskajiem tiesību aktiem, lielāka nozīme tika piešķirta citiem aspektiem:

- ✓ tiek augstu vērtēts ETSG elastīgums. Pēc dibināšanas ETSG var izmantot ļoti dažādiem mērķiem[18]. ETSG uzdevumu ietvaros, kas bieži vien ir formulēti ļoti plaši, faktiskās darba jomas var viegli koriģēt, neveicot fundamentālas izmaiņas ETSG struktūrās; un
- ✓ viena no unikālajām un svarīgākajām ETSG priekšrocībām ir tāda, ka tām ir tiesībsubjektība, tādējādi tām ir tiesības veikt darbības attiecīgajās valstīs.

3.3. ETSG regulas nozīmība

Ar nozīmības rādītāju izvērtē to, ciktāl ETSG regulas mērķi un noteikumi atbilst iespējamo ETSG dalībnieku vajadzībām[19].

Vērtējot ETSG regulas grozījumu, ar ko minētajā regulā tika paplašināts ETSG izveidošanas mērķis un darbības joma, varam secināt, ka ievērojams skaits pašreizējo ETSG izmanto tādus ES līdzekļus, kas nav saistīti ar ETS un ar kuriem tiek atbalstīti to īpašie tematiskie mērķi.

Kopš 2014.–2020. gada plānošanas perioda sākuma ETSG dalību ETS parasti ir atbalstījusi stiprāka tiesiskā saikne starp ETSG regulu un ES kohēzijas politikas regulām[20], un ETSG vispārēja iesaistīšanās sadarbības programmās ir būtiski palielinājusies. Tagad ETS

---

[15] RK, 2017a. *EGTC monitoring report 2016 and impacts of Schengen area crises on the work of EGTCs* (2016. gada ETSG uzraudzības ziņojums un Šengenas zonas krīžu ietekme uz ETSG darbību).

[16] RK, 2017b. *Simplification of the implementation of Cohesion Policy* (Kohēzijas politikas īstenošanas vienkāršošana). Darbseminārs par Eiropas teritoriālo sadarbību (ETS). Nobeiguma ziņojums. Brisele.

[17] Galvenie konstatējumi sniedz tikai kvalitatīvu informāciju. Lai iegūtu kvantitatīvus datus par saikni starp ETSG izmaksām, salīdzinot ar līdzīgām struktūrām, kas paredzētas valstu vai starptautiskajos tiesību aktos, būtu nepieciešama padziļināta analīze, izmantojot kontrolgrupas.

[18] Sīkāku informāciju sk. RK (2018).

[19] Atsauces datu trūkuma dēļ par lielāko daļu rādītāju un to apakškategoriju ir paziņots tikai to līmenis robeždatumā, nevis pieaugums visā laikposmā.

[20] Sk., piem., *The European grouping of territorial cooperation as an instrument for promotion and improvement of territorial cooperation in Europe* (Eiropas teritoriālās sadarbības grupa kā instruments teritoriālās sadarbības veicināšanai un uzlabošanai Eiropā), Eiropas Parlaments (2015), lpp. 31-41.

programmu īstenošanā ir iesaistījušās gandrīz puse no visām ETSG — galvenokārt viena vai vairāku projektu partnerībās.

Tomēr ETSG regulas grozījumu rezultātā nav notikusi tādu jaunu ETSG dibināšana, kuras darbotos kā ETS programmu vadošās iestādes. ETSG arī ļoti reti izmanto iespēju rīkoties kā darbības vienīgajam atbalsta saņēmējam. Tas tā varētu būt tādēļ, ka jo īpaši 2014.–2020. gada plānošanas perioda sākotnējos posmos ETS programmām bija vajadzīgi daudzi precizējumi[21] un tas varētu būt mazinājis iespējamo vienīgo atbalsta saņēmēju vēlmi iesniegt citus pieteikumus.

Joprojām pastāv neskaidrības. ETSG regulas 8. panta 2. punktā ir nošķirti tiesību akti, kas attiecas uz konvencijas izpildi (g) apakšpunkts), ETSG institūciju rīcību (h) apakšpunkts) un ETSG darbībām (j) apakšpunkts). Ir skaidrs, ka konvencijā ir jādefinē visiem trim elementiem piemērojamie tiesību akti, taču joprojām pastāv šaubas, cik detalizētam ir jābūt to piemērojamo tiesību aktu sarakstam, "kas tieši attiecas uz ETSG darbībām"[22]. Komisija uzskata, ka tiesību aktiem, kuri "tieši attiecas", ir jābūt cieši saistītiem ar "noteiktajiem uzdevumiem": ETSG, kas izveidota slimnīcas pārvaldībai, ir konkrētāki uzdevumi nekā ETSG, kas izveidota, lai attīstītu savu teritoriju kopumā.

3.4. Eiropas pievienotā vērtība

Ar Eiropas pievienotās vērtības rādītāju izvērtē to, vai ETSG ir tikušas izveidotas, pateicoties ETSG regulai. Eiropas pievienotā vērtība ir cieši saistīta ar parastajiem ieguvumiem, kas konstatēti attiecībā uz ETSG[23]. ETSG priekšrocības, salīdzinot ar līdzīgām juridiskajām struktūrām, sniedz vērtīgu kvalitatīvu informāciju, kas ļauj izvērtēt ETSG sniegto Eiropas pievienoto vērtību.

Kā norādīts literatūrā[24], priekšrocības ir šādas:

- ✓ ETSG kā juridiskas personas dod iespēju ātrāk un efektīvāk pieņemt lēmumus pārrobežu situācijās, kad ir iesaistītas vairākas iestādes;
- ✓ ETSG dod iespēju panākt saskaņotību, pastāvīgumu un koordināciju, veicina vienotu mērķu noteikšanu un stabilizē sadarbību pārrobežu teritorijās;
- ✓ tiek uzskatīts, ka ETSG ir neatkarīgas no izolētiem politiskiem lēmumiem un notikumu attīstības, kas varētu liegt pieņemt vai īstenot lietderīgus pasākumus sadarbības jomās, kas pārsniedz valstu robežas;
- ✓ ETSG statuss sadarbības jomās piešķir ietekmi sarunās, kas palīdz tām aizstāvēt savas intereses; un
- ✓ ETSG mazina ES iekšējo robežu nošķirošo ietekmi, tādējādi veicinot kohēziju ES un uzlabojot ES politikas redzamību vietējā līmenī.

Eiropas pievienoto vērtību apstiprina daudzas ETSG, uzsverot ieguvumus, kurus tās nevarētu realizēt bez ETSG instrumenta.

---

[21] RK, 2017b. *Simplification of the implementation of Cohesion Policy* (Kohēzijas politikas īstenošanas vienkāršošana). Darbseminārs par Eiropas teritoriālo sadarbību (ETS). Nobeiguma ziņojums. Brisele.

[22] Sk. 10. zemsvītras piezīmi.

[23] Attiecībā uz teritoriālās sadarbības struktūrām un tīkliem, kas izveidoti, izmantojot tikai ETSG, nebija iespējams iegūt ne kvantitatīvus, ne kvalitatīvus datus. Apkopojot datus 2017. gada uzraudzības ziņojumam, šis rādītājs ETSG šķita pārāk grūti saprotams. Tādēļ konstatējumi aprobežojas tikai ar kvalitatīvu izvērtējumu par to, kādas priekšrocības ir tiesību subjekta izveidošanai saskaņā ar Savienības tiesībām, salīdzinot ar citām valsts vai starptautiskām struktūrām.

[24] Tālāk minētajam jo īpaši izmantotas ETSG atbildes 2017. gada ETSG uzraudzības ziņojumam paredzēto datu vākšanas gaitā, kā arī *Zillmer* un *Luer* dati (2017, 15.–21. lpp.).

3.5. Vienkāršošana

Vienkāršošanas pakāpi izvērtē, pamatojoties uz to, vai ir samazinātas administratīvās izmaksas un slogs un vai iejaukšanās ļauj panākt ātrāku vai mazāk sarežģītu rīcību. ETSG gadījumā tam ir īpaša nozīme sākuma posmā.

Rādītāji un konstatējumi liecina, ka sākuma posmi ir saīsinājušies. Tas jo īpaši attiecas uz posmu, kurš aptver laiku, kas nepieciešams no pirmā konvencijas projekta iesniegšanas līdz ETSG reģistrācijai. Ģeogrāfiskās atšķirības, iespējams, ir saistītas ar atšķirīgo veidojamo ETSG veidu un pieredzi ETSG izveidošanā.

Kā liecina rādītāji, ar ETSG regulu ir panākta zināma vienkāršošana. Tomēr vajadzība vienkāršot ETSG tiesību aktus neizriet tikai vai pat galvenokārt no ETSG regulas, bet bieži vien no dalībvalstu tiesībām.

Ar grozījumu tika precizēti vairāki ETSG regulas aspekti, jo īpaši attiecībā uz personāla nodarbināšanu, ETSG konvencijas un tās statūtu iedalījumu un rangu, dažādu iesaistīto personu dalībnieka statusu un trešo valstu dalībnieku dalību. Tādējādi šajās jomās ir ņemtas vērā (varbūtējo) ETSG ieinteresēto personu vajadzības.

4. PRIEKŠLIKUMI UZLABOJUMIEM[25]

Galvenais princips, apsverot turpmākus grozījumus, ir pēc iespējas saglabāt ETSG instrumenta stabilitāti, jo jebkuras izmaiņas parasti rada jaunas neskaidrības. Esošā tiesiskā regulējuma ietvaros ir iespējams atvieglot ETSG izmantošanu, sniedzot vairāk informācijas un labāk koordinējot dalībvalstu un apstiprinātāju iestāžu darbību, kā arī īstenojot plašāku popularizēšanu ES finanšu instrumentu kontekstā.

ETSG joprojām ir relatīvi jauns instruments, un daudziem potenciālajiem dalībniekiem nav pieredzes vai zināšanu par to. Tādēļ ir vajadzīga plašāka informācija, jo īpaši par juridiskajiem jautājumiem, kas saistīti ar ETSG iecerēm un tās statūtu un konvencijas izstrādi.

ETSG izveidē parasti būs iesaistītas vairākas dalībvalstis, kuras, iespējams, ETSG regulu īstenos dažādi. Standartizētas prasības un procedūras var veicināt lielāku juridisko noteiktību gan no iesaistīto ETSG partneru, gan iestāžu viedokļa. Tāpēc ir jāturpina apstiprinātāju iestāžu regulārās sanāksmes un informācijas apmaiņa starp tām un tas ir jāizmanto minēto problēmjautājumu risināšanai.

Vajadzība nodrošināt labāku koordināciju attiecas arī uz kontaktiem starp iespējamajiem ETSG dalībniekiem un apstiprinātājām iestādēm, kā arī starp apstiprinātājām iestādēm dažādās dalībvalstīs. Papildus administratīvajiem jautājumiem ir jāvienojas arī par ETSG saturu. Šo procesu varētu atbalstīt informācijas un paraugprakses apmaiņa starp apstiprinātājām iestādēm, ETSG un RK.

Labāka paziņošana par ETSG instrumentu ES finansējuma programmu kontekstā varētu veicināt tā izmantošanu un ETSG piekļuvi ES finansējumam, kā paredzēts Komisijas

[25] Izmantojot ieejas datus no: *Experience of European groupings of territorial cooperation (EGTC)* (Eiropas teritoriālās sadarbības grupu (ETSG) pieredze), *Moro Praxis* (2017); *The European grouping of territorial cooperation as an instrument for the promotion and improvement of territorial cooperation in Europe* (Eiropas teritoriālās sadarbības grupa kā instruments teritoriālās sadarbības veicināšanai un uzlabošanai Eiropā), Eiropas Parlaments (2015); un *Assessment of the application of the EGTC Regulation* (ETSG regulas piemērošanas novērtējums), *Spatial Foresight* (2018).

priekšlikuma COM(2018) 374[26] 3. pantā. Tas būtu īpaši svarīgi nākamā plānošanas perioda (pēc 2020. gada) sākumā.

Ierosinātie jaunie instrumenti, piemēram, Eiropas pārrobežu mehānisms[27], kuru mērķis ir konkrētā projekta ietvaros vai sniedzot pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi ļaut brīvprātīgi piemērot vienas dalībvalsts noteikumus arī tās kaimiņos esošajā dalībvalstī, vēl vairāk palīdzēs ETSG darbībā, jo to pilnībā institucionālais raksturs nav piemērots tam, lai novērstu juridiskus un administratīvus šķēršļus[28]. ETSG ir potenciāls risināt citus problēmjautājumus, kas uzsvērti Komisijas paziņojumā "Izaugsmes un kohēzijas veicināšana ES pierobežas reģionos"[29], piemēram, pārrobežu piekļūstamības veicināšana vai veselības aprūpes iestāžu plašākas koplietošanas veicināšana (piemēram, Serdanjas pārrobežu slimnīcas ETSG).

ETSG bieži izmanto kā "izmēģinājumu lauciņu", lai pārvarētu atšķirības starp dalībvalstīm ES tiesību aktu piemērošanā. Iespējama turpmākā rīcība varētu būt ETSG izmantošana gadījumu izpētei saistībā ar to, kā novērst šīs atšķirības.

5. SECINĀJUMI

Grozītās regulas mērķis ir atvieglot ETSG izveidošanu un darbību, kā arī precizēt konkrētus esošos noteikumus. Tās ieviešanas rezultātā ir ne vien būtiski — par 44 % — palielinājies kopējais ETSG skaits, bet arī ir uzlabojusies ETSG lietderība un efektivitāte, veicinot sadarbību ES politikas īstenošanā.

Analīze, kas tika veikta, pamatojoties uz rādītājiem par efektivitāti, lietderību un nozīmību, rāda, ka ir sasniegti mērķi — atvieglot ETSG dibināšanu, precizēt dažus noteikumus un ļaut plašāk izmantot ETSG instrumentu.

ETSG regula veicina ar ETSG instrumentu saistīto aspektu precizēšanu un tā plašāku izmantošanu, jo īpaši attiecībā uz pārrobežu pakalpojumu sniegšanu. Tā arī izskaidro vairākus aspektus, piemēram, attiecībā uz dalībnieka statusu, trešo valstu iestāžu dalību un saikni starp ETSG konvenciju un tās statūtiem. Tajā pašā laikā ETSG dalībnieku skaits kopš 2014.–2020. gada plānošanas perioda sākuma palielinājās par vairāk nekā 30 %, bet tādu ETSG rašanās, kurām ir ārējā dimensija, prasīs iesaistīto personu īpašu rīcību visos līmeņos.

Kopumā ETSG daudz vairāk iesaistās sadarbības programmās, bet tikai dažas no tām īsteno ETS projektus kā vienīgie atbalsta saņēmēji vai pārvalda kādu programmu (vai tās daļas).

Eiropas pievienoto vērtību apstiprina daudzas ETSG, uzsverot ieguvumus, kurus tās nevarētu realizēt bez ETSG instrumenta.

ETSG regulas grozījumi nodrošināja zināmu vienkāršošanu. Tomēr vajadzība vienkāršot ETSG tiesību aktus galvenokārt nerodas ES līmenī, bet gan saistībā ar dalībvalstu noteiktajiem papildu nosacījumiem.

ETSG veicināšanas darbību efektivitāte dažādās valstīs ir krasi atšķirīga. Neraugoties uz papildu veicināšanas centieniem, ir jāpieliek vēl vairāk pūļu, lai uzlabotu ETSG instrumenta efektivitāti un lietderību nolūkā veicināt sadarbību ES politikas īstenošanas jomā.

---

[26] Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par īpašiem noteikumiem attiecībā uz Eiropas teritoriālās sadarbības mērķi (*Interreg*), kas saņem atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda un ārējās finansēšanas instrumentiem (3. pants) — COM(2018) 374 final, 29.5.2018.

[27] Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par mehānismu juridisku un administratīvu šķēršļu novēršanai pārrobežu kontekstā, COM(2018) 373 final, 29.5.2018.

[28] Regulas (EK) Nr. 1082/2006 7. panta 4. punktā ir aizliegts ETSG izmantot regulatīvas pilnvaras.

[29] COM(2017) 534 final, 20.9.2017.

Identificētās problēmas liecina, ka, lai uzlabotu juridisko noteiktību ETSG un apstiprinātājām iestādēm, lielāku labumu sniegtu standartizētas prasības un procedūras, nevis turpmāki ETSG regulas grozījumi. Lai ETSG kļūtu efektīvākas un tām tiktu piemērots vienkāršāks regulējums, ir vajadzīga lielāka koordinācija starp dalībvalstīm, lai uzlabotu šīs regulas interpretēšanu un piemērošanu, pārvarētu grūtības, kas rodas īstenošanas atšķirību dēļ, un koordinētu atšķirīgos valstu tiesiskos regulējumus. Labāka ETSG veicināšana ES finansēšanas instrumentu kontekstā, jo īpaši saistībā ar ETS programmām, palīdzēs tām piekļūt ES līdzekļiem.